

fremsetter sine Grunde med en saadan Tilids til, at de ere overbevissende; han er saa vis paa, at det er hans Modstandere, som stadig gjøre sig skyldige i Misforstaaelser af, hvad han siger, og at han selv aldrig gjør Sigt, — at jeg kunde fristes til at sammenligne mit Foredrag igaar med hans Foredrag til Svar derpaa, som nu begge foreligge trykte, for at oplyse, hvorledes han paa mangfoldige, eller i alt Fald paa flere Steder, har tilbunds misforstaaet, hvad jeg har anført, og at han har fremsat saa svage Grunde for sin Mening, at jeg troer, det vilde blive indlysende for Alle, at ogsaa her kan man sige, at Skinnet bedrager, men jeg skal — af Hensyn til, at Tiden er saa knap — afholde mig deraf. Jeg skal heller ikke gaae ind paa alt det, han har anført om Blaa-gaards Seminarium. Jeg har ikke nævnet dette Seminarium hverken ved forrige Behandling eller ved denne. Kun ved første Behandling brugte jeg det som et Beviis paa, at der var en privat Anstalt, hvor en Mængde Elever søgte hen, og hvor de kunde blive uddannede til at faae Characteren „Meget duelig“, og at man altsaa ad privat Vej kunde naae, hvad man stræbte hen til ved Statsseminarierne. Det Meste af, hvad han sagde, rammede slet ikke, hvad jeg anførte, og i de enkelte Punkter, hvor han idetmindste vilde ramme, hvad der var Spørgsmaal om, er han allerede bleven gjendreven af to ærede Talere ligeoverfor (P. Olsen og Alberti), saa jeg skal ikke opholde mig derved. Jeg skal erindre om, at hvad det ærede Medlem for Holbæk Amts 2den Kreds (Tscherning) gjorde opmærksom paa, er ganske rigtigt, at hvis nemlig alt det var sandt, som det ærede Medlem sagde om Blaa-gaard — hvad jeg nu ikke troer er sandt, men det glæder mig forsaavidt, at det er blevet bragt frem her, som det saa bedre kan blive gjendrevet, end om det blev ved at gaae skjult omkring — saa havde vi et Beviis mere paa, at en god fri Concurrence her i Landet ikke kan trives ved Siden af Statsseminarierne, og at man maatte ønske, at disse bleve hævede, for

at de gode Præster kunde komme til at tage Sagen i deres Haand. Der falder isvrigt en mærkværdig Ytring fra den ærede Rigsdagsmand, den nemlig, at hvis man lod Concurrencen med Statsseminarierne falde bort, saa at man altsaa kun fik private Seminarier, vilde den eensidige religiøse og ultrabastne Retning blive den eneraadende. Seer han da ikke, at han ikke kunde give den Retning, han forsvarer, et daarligere Skudsmaal end ved at sige Saadant, og at han omvendt ikke kan tillægge den Retning, han vil bekæmpe, et bedre Vidnesbyrd end netop derved? Er det virkelig Tilfældet, at naar Alt bliver givet frit, saa vil denne Retning seire og trænge igjennem overalt, saa siger jeg, er der Sandhed i den, saa vist, som det gamle Ord siger, at tilsidst skal dog Sandheden seire. Det er slet ikke Andet, vi vilde, end at der skal være fuldkommen Frihed for de forskjellige aandelige Præster til ved den Sandheds Magt, der ligger i dem, at arbejde hen til at blive de Herskende i Samfundet. Vi vilde ikke begunstige den Ene paa den Andens Bekostning, og jeg troer, at hvis den ærede Rigsdagsmand virkelig vil, at denne Sætning skal trænges tilbage, er han gaaet en aldeles forkeert Vej. Vi have hidtil haft Tvang baade i Kirke og Skole, og desuagtet er denne Retning bestandig gaaet frem (Steen: Det har jeg ikke sagt Noget om!). Den ærede Rigsdagsmand har ikke sagt Noget om dette? (Steen: Nei!). Jeg vil da tillade mig at oplæse en Sætning af hans Foredrag, der staaer i Tidenden, Sp. 2073, og lyder saaledes: thi man maa huske paa, at naar Concurrencen falder bort, kommer Eensidigheden frem med fuld Styrke, og den saakaldte frie Underviisning overgives tilsidst til denne eensidige religiøse Retning og ultrabastne Bestræbelse. Saaledes staaer der; det kan ikke nægtes. Altsaa er det den samme Indvending, der møder os her, som naar der er Tale om Frihed i Kirken. Man siger: nei, gjør det ikke, thi saa kunne disse grundvigtigste Præster faae allfor megen Magt. Man har sagt, denne Retning er gaaet frem, uagtet der